

Tartalom

I. AZ EURÓPAI FELVILÁGOSODÁS IRODALMÁBÓL

A felvilágosodás	12
Klasszicizmus és szentimentalizmus	15
Klasszicizmus	15
Szentimentalizmus	19
AZ ANGOL PRÓZA	21
A modern regény születése	21
Daniel Defoe: Robinson Crusoe	22
Valószerű fikció	22
Az angol polgár eszménye	23
Jonathan Swift: Gulliver utazásai	25
Társadalmi szatíra	25
Társadalmi paródia	26
Az emberi szellem és erkölcs paródiája	28
A FRANCIA PRÓZA	31
Voltaire: Candide vagy az optimizmus	31
Ironikus ábrázolásmód	32
Tézisregény	32
Utaztató (pikareszk) regény	33
„Műveljük kertjeinket”	35
Rousseau	36
Értekezések	37
A NÉMET KLASSZIKA	40
Goethe	40
Az ifjú Werther szenvedései	42
Vándor éji dala	44
Faust	45

II. A MAGYAR FELVILÁGOSODÁS IRODALMÁBÓL

Felvilágosodás Magyarországon	50
Bessenyei György	53
Kulturális programja	53
A filozófus	55
Kármán József	56
Batsányi János	57
Tanulmányai	57
Költészete	58
A franciaországi változásokra	58
A látó	59

Kazinczy Ferenc	60
Irodalmi programja és munkássága	61
Nyelvújítás	61
Tövises és virágok	62
Gúnyiratok	63
Naplói	64
Csokonai Vitéz Mihály	65
A stílusirányok és hangnemek sokfélesége	68
Klasszicista gondolati líra	69
Konstancinápoly	69
Az estve	70
Rokokó dalok	72
Tartózkodó kérelem	72
Anakreoni dalok	73
A boldogság	74
A rousseau-i szentimentalizmus	75
A Reményhez	75
A tihanyi Ekhóhoz	77
Népies dalok, életképek	79
Berzsenyi Dániel	81
A klasszicizmus és a romantika határán	83
Ódák	84
A magyarokhoz (Romlásnak indult...)	84
A magyarokhoz (Forr a világ...)	87
A megelégedettség illúziója	88
Osztályrészem	89
Elégiák	91
A közelítő tél	91
Levéltöredék barátnémhoz	93

III. AZ EURÓPAI ROMANTIKA IRODALMÁBÓL

A romantika	96
Az irányzat jellemzői	96
A német romantika	102
Novalis	103
E. T. A. Hoffmann: Az arany virágcserep	104
Heine: Dalok könyve	107
Az angol romantika	108
Byron	108
Shelley	109
Óda a nyugati szélhez	110
Keats	111
E. A. Poe	112
A francia romantika	113
Victor Hugo romantikus regényei	114
A párizsi Notre-Dame	114

A nyomorultak	115
Az orosz romantika	117
Puskin: Jevgenyij Anyegin	117
Az Anyegin műfaja: verses regény	119
A lírai főhős	119
A mű irodalmisága	121
Az epikus hősök	122

IV. IRÁNYZATOK HATÁRÁN: A ROMANTIKÁTÓL A REALIZMUSIG

A realizmus irányzata	128
A francia regény	130
Stendhal: Vörös és fekete	130
Romantikus realizmus	132
Rejtélyes cím	134
Rejtélyes hős	134
A verrièresi kisvilág	135
Rênalné – Julien	137
Besançon	138
A párizsi nagyvilág	138
Mathilde – Julien	139
Lehull a Tartuffe-álarc	139
Karrier-regény?	140
Balzac: Goriot apó	141
Részletező leírás	142
A penzió lakói	143
Több szálon futó cselekmény	146
A „fent” és a „lent” erkölce	146
Romantikus cselekménybonyolítás	147
Romantikus és realista jellemek	148
A végső elhatározás	149
A romantika és a realizmus ötvözője: Dickens	150

V. A REFORMKORSZAK ÉS A MAGYAR ROMANTIKA IRODALMÁBÓL

A magyar reformkor irodalmi élete	153
A magyar színjátszás kezdetei	156
Katona József: Bánk bán	158
A címszereplő: Bánk	159
A „tündéri láncok” széttépése	162
Küzdelem kettős enje között	163
A szerelem „tündéri láncát” képtelen széttépni	166
Nemzeti hős, lelki halott	167
Kölcsey Ferenc	169
„Szélsőségek között hanyódó kedély”	172
Vanitatum vanitas	172
Himnusz	175
Zrínyi dala	177

Szemléletbeli fordulat	178
Az utolsó évek kétségbeesése	179
Zrínyi második éneke	180
Parainesis	182
Vörösmarty Mihály	184
Csongor és Tünde	186
Szózat	192
„A haza s emberiség” költője	197
A Guttenberg-albumba	197
Gondolatok a könyvtárban	199
Az emberek	202
Szerelmi költészete	203
Késő vágy	203
Ábránd	204
Világos után	205
Előszó	205
A vén cigány	207
Petőfi Sándor	210
A népies költészet jegyében	215
Népies helyzetdalok, életképek	215
Családi líra	217
Tájköltészet	218
A puszta, télen	218
Kiskunság	220
Elbeszélő költemények	221
A helység kalapácsa	221
János vitéz	222
Új művészeteszmény	222
Válságban	223
Felhők	223
Forradalmi látomásköltészet	225
Egy gondolat bánt engemet... ..	226
Az ítélet	227
A XIX. század költői	228
Hitvesi költészet	230
Reszket a bokor, mert... ..	230
Beszél a fákkal a bús őszi szél... ..	231
Szeptember végén	232
Minek nevezzetek?	233
A politikai események sodrásában	234
Nemzeti dal	234
Az apostol	237
Szabad ihletek	240
A hegyek közt	240
Itt van az ősz, itt van újra	240
Az év végén	241

Arany János	243
Az epikus költő	246
Toldi	247
Toldi estéje	248
Nagykőrösi balladák	252
A ballada műfaja	252
Ágnes asszony	252
A walesi bárdok	254
Szondi két apródja	255
A lírikus költő	257
Az ötvenes évek költészete	257
Letészem a lantot	257
Ősszel	260
A személyes válság versei	262
Kertben	262
Visszatekintés	263
A lejtőn	264
Az örök zsidó	265
Őszikék	266
Epilogus	266
A tölgyek alatt	268
Tamburás öreg úr	271
Mindvégig	272
Balladák	273
Jókai Mór	275
Jókai regényköltészete	279
Az arany ember	280
Összefogott szerkezet	281
A kiábrándulás regénye	282
Timár Mihály alakja	284
Mellékalakok	286
Fogalommutató	288
Irodalmi művek mutatója	292